

ЧАСТИНА I

1

Жоден живий організм не здатен довго проіснувати в умовах цілковитої реальності, не втративши глузду; кажуть, що навіть жайворонки й коники бачать сни. Будинок, сповнений безумства, стояв самотиною поміж пагорбів, ховаючи всередині пільму; він простояв так вісімдесят років і міг би простояти ще з вісімдесят. Його стіни, викладені цеглина до цеглини, пнулися вгору, підлога не просідала, а двері були надійно замкнені; у цьому домі залягла непорушна тиша, і те, що блукало маєтком, блукало наодинці.

Доктор Джон Монтеґю отримав науковий ступінь з антропології, бо непевно відчував, що саме ця галузь найближча до його справжнього покликання — вивчення надприродних явищ. Його дослідження були далекими

від науки, тож до наукового ступеня доктора він ставився вкрай педантично, сподіваючись, що бодай через свою освіту здобуде шану чи навіть авторитет серед інших науковців. Тримісячна оренда Дому на пагорбі коштувала доктору Монтегю чимало грошей і гордості, адже він не любив просити. Проте розраховував, що всі зусилля повернуться сторицею завдяки сенсації, яку здійме публікація його ґрунтовної праці про причини і вплив парасихологічних явищ у будівлях, про які говорять, що вони «населені привидами». Справжній будинок із привидами він шукав усе життя. А коли почув про Дім на пагорбі, то спершу засумнівався, потім сповнився надії і зрештою рішуче взявся до справи, бо аж ніяк не збирався проґавити такий винятковий шанс.

Доктор Монтегю мав намір вчинити так, як робили безстрашні мисливці на привидів у дев'ятнадцятому столітті — оселитися в Домі на пагорбі й самому побачити, що там відбувалося. Спершу він хотів повторити затію невідомої леді, яка винайняла садибу Баллегін¹ і все літо влаштовувала там прийоми для скептиків і тих, хто вірить у надприродне, розважаючи гостей грою в крикет і спостереженням за привидами. Однак у наш час і скептиків,

¹ Маєток у Пертширі, побудований 1806 року, який вважали «найстрашнішим у Шотландії». (Тут і далі — прим. перекл. і ред., якщо не зазначено інше.)

і тих, хто вірить у надприродне, і гравців у крикет значно поменшало, тож доктор Монтеґю змушений був залучити помічників. Можливо, розмірене життя вікторіанської епохи було краще пристосоване для подібних методів дослідження надприродного. А може, ретельна фіксація парапсихологічних явищ здебільшого вичерпала себе як засіб свідчення їхньої правдивості. Так чи інакше, докторові Монтеґю довелося не лише залучати помічників, а й займатися їх пошуком.

Оскільки він вважав себе людиною обережною й сумлінною, то витратив на це чимало часу. Перебрав архіви парапсихологічних товариств, підшивки сенсаційних газет та доповіді парапсихологів і склав перелік людей, які в той чи інший спосіб, у той чи інший час, байдуже, як довго і за яких обставин, мали справу з надприродними явищами. З того переліку він найперше викреслив імена тих, хто вже помер. Далі позбувся тих, хто видавався йому жадібним до слави, несповна розуму або ж не влаштовував своїм неприхованим бажанням завжди бути в центрі уваги; таким чином, залишилося близько десятка імен. Кожен кандидат отримав від доктора Монтеґю листа із запрошенням провести все літо або його частину в комфортному замиському маєтку, старому, проте обладнаному всім необхідним, як-от водогін, електрика, центральне опалення

й чиста постіль. Мета їхнього перебування, як ішлося в листах, — перевірити й дослідити різноманітні недобрі чутки, які ширилися про будинок за вісімдесят років його існування. У своїх листах доктор Монтеґю не казав відкрито, що Дім на пагорбі населений привидами, адже він був науковцем і не поспішав із висновками, доки сам не побачить там чогось надприродного. Тож його листи містили такий собі двозначний підтекст, що мав на меті розпалити інтерес певної категорії читачів. На десяток листів доктор Монтеґю отримав чотири відповіді — інші кандидати або переїхали, не залишивши нової адреси, або ж втратили цікавість до надприродного, а може, їх навіть ніколи не існувало. Чотирьом кандидатам, які відповіли, доктор Монтеґю написав знову, аби повідомити дату, коли маєток офіційно перейде в його тимчасове володіння, а також пояснити, як туди дістатися, оскільки, вимушено уточнював він, довідатися про його розташування від місцевих мешканців буде вкрай важко. За день до від'їзду доктора Монтеґю переконали включити до своєї компанії представника сім'ї, яка володіла маєтком, а ще він отримав телеграму від одного з кандидатів, котрий відмовлявся від участі під явно вигаданим приводом. Ще один кандидат не приїхав і взагалі нічого не написав — можливо, йому завадила якась нагальна особиста справа. Двоє інших прибули.

2

Еліно́р Венс було тридцять два, коли вона приїхала в Дім на пагорбі. Єдиною людиною, яку вона щиро ненавиділа після смерті матері, була сестра. Сестрино́го чоловіка і свою п'ятирічну племінницю вона теж недолюблювала, та й друзів у неї не було. А все тому, що останні одинадцять років Еліно́р доглядала хвору матір, здобувши навички доглядальниці й звичку часто кліпати при яскравому світлі. За все своє доросле життя вона ніколи не була по-справжньому щасливою; роки, проведені з матір'ю, склалися передовсім з дрібних провипин і дрібних докорів, постійної втоми й вічного розпачу. Зовсім не бажаючи ставати замкнутою та сором'язливою, Еліно́р стільки часу провела наодинці, не маючи кого любити, що їй було важко говорити з людьми навіть на буденні теми — вона завше ніяковіла й насилу добирала слова. До переліку доктора Монтегіо її ім'я потрапило тому, що одного дня, коли їй було дванадцять, сестрі — вісімнадцять, а від смерті батька не минуло ще й місяця, на їхній будинок без жодного попередження чи будь-якої на те причини налетів град з каменів, які падали зі стелі, гучно скочувалися стінами, розбивали вікна й таранили по даху. Той каменепад не вщухав три дні поспіль. Увесь цей час Еліно́р і її сестру дратували не так камені, як

цікаві роззяви, які щодня збиралися перед їхнім ганком, і безпідставні істеричні запевнення матері, що до цієї хале-пи спричинилися заздрісні й лихослівні сусіди, котрі начебто зненавиділи її з першого дня, коли вона сюди перебралася. Четвертого дня Еліно́р і її сестру відправили до будинку друзів, після чого каменепад вщух і більше не повторювався, хоч Еліно́р з матір'ю і сестрою залишилися в тому домі, а ворожнеча з сусідами так і не припинилася. Ту історію забули всі, окрім людей, з якими консультувався доктор Монте́гю; і вже точно забули Еліно́р і її сестра, котрі під час тих подій потайки звинувачували в усьому одна одну.

Усе своє свідоме життя Еліно́р чекала чогось на кшталт Дому на пагорбі. Доглядаючи матір, перекладаючи дратівливу стару з інвалідного крісла в ліжко, без кінця тягаючи таці з супом або вівсянкою, мужньо мінючи брудну білизну, Еліно́р трималася вірою в те, що колись щось таки станеться. Вона відповіла на листа із запрошенням, хоча чоловік сестри й наполягав на тому, аби спершу розпитати людей про так званого доктора — чи не збирався він залучити Еліно́р до сороміцьких ритуалів, пов'язаних із тим, що, на думку її сестри, незаміжній жінці не належить знати. «Хтозна, — шепотіла сестра Еліно́р за зачиненими дверима подружньої спальні, — може, той доктор Монте́гю... якщо це його *справжнє* ім'я... може, той доктор Мон-